

BISIACARIA

Bisiacaria este un teritoriu al provinciei Gorizia, situat între Carso și marea Adriatică, delimitat la est și la vest de râurile Timavo și Isonzo.

Din el fac parte localitățile Fogliano-Redipuglia, Monfalcone, Ronchi dei Legionari, Sagrado, San Canzian d'Isonzo, San Pier d'Isonzo, Staranzano, Turriaco, cu un total de circa 60.000 locuitori.

Bisiac este dialectul venet antic vorbit în această zonă, al cărui nume are origini contestate și acum: potrivit unei ipoteze mai credibile ar proveni din slavul bezjak, sau fuggiasco, esule.

Este foarte ușor de ajuns la Bisiacaria:

- autostrada A4 (ieșirile Redipuglia și Monfalcone Lisert)
- drumul național 14 (Trieste - Veneția)
- calea ferată (Trieste - Udine și Trieste - Veneția)
- aeroportul Friuli Venezia Giulia (la Ronchi dei Legionari).

DESCOPERIȚI BISIACARIA...

Motivele unei opriri la Bisiacaria sunt diferite: istorice, artistice, naturaliste, enogastronomice... Un tur istorico-peisagistic poate conduce de la vestigiile arheologice din San Canzian d'Isonzo la siturile preistorice fortificate de la Carso; de la Rocca di Monfalcone la tranșeele marelui război la

mauzoleul de la Redipuglia; de la oazele naturale ale insulei Cona di Staranzano până la la peisajul carstic, situat între Sagrado și Timavo; de la șantierul naval care produc cele mai mari nave de croazieră din lume până la parcurile aflate de-a lungul râului Isonzo.

Dar merită vizitată și câmpia cu orașele și bisericile parohiale (din Turriaco, Ronchi dei Legionari, S. Pier d'Isonzo...) și, pentru o pauză revigoratoare merită să te oprești la numeroasele case de agroturism și altele cu specialități tipice...

BISIACARIA DE GUSTAT...

Bisiacaria este interesantă și pentru mâncărurile sale cu gusturi din Europa centrală și pentru vinurile din Isonzo care pot fi apreciate în numeroase hanuri și restaurante tipice din câmpie și din Carso, precum și la diferitele târguri țărănești care oferă ocazia de a redescoperi gastronomia tradițională. Numeroase manifestări de rezonanță națională au loc în micile centre din Bisiacaria: de la centenarul carnaval de la Monfalcone până la reevocările istorice ale marelui război de pe Carso, de la sărbătoarea unității naționale din 4 noiembrie cu prezentarea steagurilor tricolore la Redipuglia până la navele de croazieră de la Monfalcone. Ca să nu mai vorbim despre numeroasele sărbători locale, din care unele cu tradiție seculară.

COSTUMUL

Costumul tradițional bisiac prevede trei modele feminine și unul masculin pentru adulți și copii, realizate respectând cu scrupulozitate sursele descoperite.

Cele trei modele feminine stau mărturie a trei epoci diferite: rochia cu corsaj este de la sfârșitul secolului al XVI-lea; cea mai populară, cu batic cu franjuri de spate, este din cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea; modelul cu jiletcă cu mâneci umflate și fotă a suferit influențe ale modei de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Cele trei modele feminine au în comun fusta largă îmbogățită, protejată de șorț și saboții din lemn sau papucii din stofă închisă la culoare. La femeile bisiace este caracteristic felul de a purta baticul pe cap, prins cu un ac astfel încât să lase marginile libere. Pe timpul iernii costumul este completat cu un șal din lână neagră.

La modelul masculin pantalonii, la genunchi și la călcâi, sunt însoțiți de o vestă din țesătură, purtată peste o cămașă deschisă la culoare cu guler drept. Costumul este completat cu ciorapi trei sferturi din bumbac neprelucrat, saboți sau papuci și pălărie. Pe timpul iernii se poartă o manta din țesătură deschisă la culoare.

Accesoriile tipice sunt coșurile din răchită, realizate de mână și umbrela din bumbac negru.

Bibliografie:

"Costumul feminin bisiac" M. Dorsi - Circolo Brandl, 1991

"manual pentru confecționare" L. Paoli - Circolo Brandl, 1992

ACTIVITATEA DE ORGANIZARE A EXPOZIȚIILOR ȘI CONCERTELOR

Promovarea teritoriului se exprimă și printr-o activitate de expunere destinată valorificării patrimoniului artistic și artizanal local. În acest scop sunt organizate expozițiile tradiționale regionale, mai ales în străinătate, expoziția itinerantă "Sacrorum" de veșminte bisericești și obiecte liturgice restaurate, expozițiile de jucării unicate pregătite în perioada sărbătorilor de Paște și expozițiile unor artiști locali în diferite localități ale regiunii.

De asemenea, în vederea unei îmbogățiri a ofertei culturale muzicale în micile centre, grupul organizează întâlniri itinerante apelând la colaborarea unor talente în curs de apariție.

VINURILE "ALB BISIAC" ȘI "ROȘU BISIAC"

Printre inițiativele promoționale ale zonei Bisiacaria pe care le-a avut și le-a organizat grupul se numără și răspândirea, sub marca înregistrată, a vinului "alb" și "roșu" bisiac, selecționat din fermele locale, îmbuteliat pentru grup în serie limitată cu etichete originale de artista Marina Legovini.

Grupul De Obiceiuri Tradiționale Bisiace

Piazza Libertà, 34
I-34070 Turriaco GO
Tel.: 0481.767276
Cell. +39 347.4612447
www.costumbisiacchi.it
costumbisiacchi@libero.it

Credits:

Desene din Marina Legovini
Centro Stampa, Monfalcone - 2010

Link:

www.regione.fvg.it
www.turismofvg.it
www.provincia.gorizia.it

GRUPUL DE OBICEIURI TRADIȚIONALE BISIACE

Grupul de obiceiuri tradiționale bisiace, constituit oficial în decembrie 2000, se ocupă în principal de valorificarea patrimoniului istoric, cultural, artizanal și artistic local, care are drept scop promovarea zonei Bisiacaria, provinciei Gorizia și implicit a regiunii Friuli Venezia Giulia prin activitățile cele mai variate.

Participă la cele mai importante manifestări folclorice europene, prin concerte ale corului, defilări de modă, expoziții promoționale; activează pentru salvarea dialectului și a tradițiilor bisiace; organizează expoziții tematice, inclusiv cu caracter itinerant; se ocupă de propria activitate editorială; colaborează cu școlile la diferite proiecte. Drept recunoaștere a activității de voluntariat și în special de solidaritate socială, din anul 2005 grupului i s-a atribuit calificarea ONLUS.

PĂPUȘA BISIACĂ

Păpușa prezentată în exclusivitate de Grupul de obiceiuri tradiționale bisiace redă fidel "fetița" care în trecut era confecționată în Bisiacaria. Poartă costumul tradițional bisiac, în variantele sale, completat cu accesorii și este ca atunci complet realizată de mână cu o minuțiozitate a detaliilor care face din fiecare exemplar o piesă unică. Fiecare păpușă bisiacă este numerotată și însoțită de marca înregistrată a grupului.

ACTIVITATEA CORALĂ

Demararea unui proiect al corului în cadrul Grupului de obiceiuri tradiționale bisiace a pornit de la cerința absolut necesară de a recupera tradiția cântecului popular. Intenția a fost aceea de a valorifica în principal vechile motive din Bisiacaria și din Friuli Venezia Giulia, punând în scenă textele propuse și interacționând cu publicul. Astăzi repertoriul cuprinde și numeroase pasaje ale tradiției europene.

Corul, înscris în USCI Gorizia, este acompaniat de acordeon și uneori de pian, dar se caracterizează mai ales prin apelarea la instrumente de tip rudimentar și alternativ, obținute din obiecte sărace și de uz comun, eventual realizate de artizanii grupului. De câțiva ani corul se ocupă de un proiect de divertisment și de animare permanent adresat oaspeților din diferite case de odihnă, cu scopul de a îmbunătăți bunăstarea psiho-fizică a bătrânilor, precum și de a integra persoanele handicapate printr-o activitate specifică de implicare a tinerilor cu sindromul Down.

Publicații de Grupul De Obiceiuri Tradiționale Bisiace:

"Quell'ultimo giorno di Maggio" - 2004

"Musica e Vita" - 2009

"MusicalMente SuperAbile" - 2010

"1780 - 1918: Canti militari degli italiani d'Austria nel Litorale" - 2010

GRUPUL DE OBICEIURI TRADIȚIONALE BISIACE

